

v době po státním převratě za poměrů dosud nevyjasněných — hájení majetku řečené university ležícího na území Čs. státu, kteréžto ředitelství pak podle povinnosti mu uložené podalo roku 1928 žalobu základního sporu.

Z uvedeného děje a zejména z obsahu žaloby za obnovu je zřejmo, že žaloba ta nedomáhá se změny skutkového stavu ze základní rozepře, jejíž důsledkem by pak byla i změna právního posouzení na novém skutkovém základě, nýbrž usiluje o změnu právního posouzení sporu základní rozepře, snažíc se dovésti, že výše uvedenými haagskými rozsudky bylo vyvráceno právní stanovisko soudů základní rozepře o právním nástupnictví Čs. státu v majetek býv. král. uh. university v Budapešti a že proto nemůže obstát rozsouzení základního sporu o toto stanovisko opřené, při tom však přehlíží, že o něm není vůbec zmínky v základním sporu.

Je zřejmo, že obnova, pokud se domáhá změny rozsudku základní rozepře podle bodu 11 § 563 Osp. tím základem, který přednesla, není odůvodněna, není odůvodněna ani podle bodu 10 § 563 Osp., protože rozsudky haagských soudů nejsou vyneseny mezi stranami základní rozepře, nýbrž mezi stranami jinými, a právem ji proto odvolací soud jako nepřipustnou podle § 571 Osp. odmítl.

Čís. 16885.

I. Nárok vdovy na penzijné zaopatrenie a sirôt na výchovné podľa §§ 6 a 7 zák. č. 130/1921 Sb. z. a n. sú nároky samostatné, ktoré nezávisia od nároku zomrelého manžela a otca.*)

II. Nároky podľa zák. č. 130/1921 Sb. z. a n. za dobu už uplynutú nemôžu byť odoprené z dôvodu, že sa pre opozdené uplatnenie nahromadily.

(Rozh. zo 4. marca 1938, Rv III 635/37.)

Žalobkyňa predniesla, že jej zomrelý manžel František S. bol lesným kontrolórom na veľkom pozemkovom majetku zomr. Jána P. a v r. 1913 odišiel do výslužby; žalobkyňa uzavrela s ním manželstvo dňa 10. marca 1914, keď už bol vo výslužbe, a dňa 18. júla 1922 ovdovela; z manželstva sa narodilo jedno dieťa. Dedičia zomr. Jána P. priznali jej po smrti jej manžela vdovskú penziu 2.000 Kč ročne, totiž polovicu penzie 4.000 Kč ročne, ktorú od nich poberal jej zomr. manžel. Žalobkyňa má však podľa §§ 6 a 7 zák. č. 130/1921 Sb. z. a n. nárok na penziu 4.000 Kč ročne, lebo jej zomr. manžel bol by mal podľa tabulky pripojenej k cit. zákonu ako zamestnanec 8. skupiny návychovací príspevok na dieťa ročne 800 Kč až do jeho 18. roku. — Žalobou, ktorú podala v r. 1935 aj menom svojho nezletilého dieťaťa,

*) Porov.: Sb. n. s. č. 3843, 5703.

domáhala se rozsudkového výroku, že žalovaní dědičia zomr. Jána P. povinní sú jej zaplatiť rozdiel medzi vyplácanou penziou a penziou, na ktorú má podľa §§ 6 a 7 cit. zák. nárok a krome toho vychovávací príspevok na dieťa, to všetko od 1. augusta 1923, a platiť jej nabudúce penziu 4.000 Kč a vychovávací príspevok 800 Kč ročne, tento do 18. roku jej dieťaťa. — Žalovaní bránili sa medzi iným tým, že zomr. František S. poberal penziu 4.000 Kč ročne, ktorú mu priznali, až do svojej smrti bez námitek a nárok na jej úpravu podľa zák. č. 130/1921 Sb. z. a n. nikdy neuplatňoval (§ 11 vl. nar. č. 189/1921 Sb. z. a n.) a že prípadný nárok žalobkyne na nahromadené nedoplatky penzie a vychovávacieho príspevku aj tak zanikol, keď ho po dlhú dobu bezdôvodne neuplatňovala.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobe vyhoveľ. N a j v y š š í s ú d dovolaciu žiadosť žalovaných zamietol.

D ô v o d y:

Podle ustáleného výkladu §§ 6 a 7 zák. č. 130/1921 Sb. z. a n. (Sb. n. s. č. 3843, 5703) je nárok vdovy na její pensijní zaopatření a nárok sirotek na jejich vychovávací příspěvek nárokem samostatným a nezávislým na nároku zaměstnance, s nímž vdova a sirotci byli v rodinném svazku (§ 1 zák. č. 130/1921 Sb. z. a n.).

Z toho důvodu jsou bezdůvodné všechny stížnosti obou dovolacích žádostí, které se opírají o opačný mylný názor, že vdova a sirotek nemají samostatného práva na své zaopatření — pensí a vychovávací příspěvek.

Je nesporno, že dědici po zesnulém Janu P. přiznali manželů a otci žalující vdovy a sirotka Františku S. z důvodu jeho služby na velkostatku Jana P. doživotní pensí a že František S. užíval této pense až do své smrti. Tím byl dán základ jeho nároku na úpravu jeho pense podle zákona č. 130/1921 Sb. z. a n. a základ pense jeho vdovy a vychovávacího příspěvku jeho dcery podle §§ 6 a 7 tohoto zákona; všechny úvahy dovolacích žádostí o nároku Františka S. na původní pensí od velkostatku podle závěti zesn. Jana P. a o tom, zda František S. splnil předpis § 11 vl. nar. č. 189/1921 Sb. z. a n., nejsou tu rozhodující, protože, jak řečeno, nárok vdovy a sirotka se neodvozují z práva jejich manžela a otce, nýbrž mají svůj samostatný základ v zákoně — §§ 6 a 7.

Výše vdoviny pense a vychovávacího příspěvku sirotek je zákonem určena polovicí — 10%—20% — zaopatřovacích důchodů, na něž zemřelý manžel — otec — měl a nebo by byl měl nárok.

Je tudíž pro míru pense vdovy a vychovávací příspěvek sirotka rozhodující míra pense manžela — otce, na kterou měl pr á v o p o d l e z á k o n a, nikoli však, jak mylně dovozuje dovolací žádost IV. žalovaného, nižší pense, která mu byla skutečně vyplácena a kterou přijímal, nečině proti ní námitek, ačkoli měl nárok na její zvýšení podle zák. č. 130/1921 Sb. z. a n.

Bezdůvodnou je i stížnost proti přisouzení nároků žalobců na čas ještě před žalobou.

Názor dovolací žádosti I—III žalovaných, že jde o nevyzdvihnuté občasné příjmy, které může oprávněný požadovat jen, když si svůj nárok vyhradil, přičítá se skutečnému stavu sporu, neboť tu nejde o občasné splátky *n e v y z d v i h n u t é*, nýbrž o splátky neprávem zadržené.

Pouze z toho, že oprávněný přijímal na své výslužné méně, než na kolik měl po právu nárok, a že nepřikročil k soudnímu vymáhání svého práva, nelze ještě usuzovati, že se spokojil s tím, co mu bylo placeno. Pro takovýto závěr není ve zjištěném skutkovém stavu žádné opory.

Nemístným je poukaz na právní pravidlo, že dlužníková hospodářská existence nemá býti ohrožována a mařena nahromaděním občasných pravidelných platů, které si mohl věřitel po částkách včas vybrati, neboť toto právní pravidlo platné a účelné pro placení výživného, nehodí se na pensi a výchovné podle zák. č. 130/1921 Sb. z. a n.

To plyne zřejmě z toho, že zákon ten je vydán k zabezpečení bývalých zaměstnanců na velkém pozemkovém majetku, je právem z důvodů sociálních neměnitelným, zákonem svého druhu, vůči jehož předpisům musí ustoupiti jinak obecně platná právní pravidla, pokud se s jeho předpisy nesrovnávají. Tento zvláštní popřední zřetel na oprávněné — zaměstnance a jejich vdovy a sirotky — je zřejmý již z toho, že, ačkoli zákon sám je účinný až od 6. května 1921, přece zvýšení důchodů jím upravené přiznává oprávněným se zpětnou platností již od 1. ledna 1920.

Zařazení Františka S. do 8. služební skupiny zaopatřovacích platů správně odůvodnil odvolací soud převzatými důvody prvního soudu. Protože zařazení je založeno na služebních dekretch vydaných samým zaměstnavatelem — jeho správou —, nebylo důvodu, aby soud dal svědky dokazovat obor činnosti Františka S. k účelu rozhodnutí o tom, byl-li lesním kontrolorem, když sám zaměstnavatel ho v této služební vlastnosti uznal, právem proto byly tyto svědecké důkazy pominuty.

Čís. 16886.

Exekúcia na pohľadávku u poštovej sporiteľne môže byť proti cbcí povolená len po predložení prejavu administratívneho úradu podľa § 5 vl. nar. č. 86/1936 Sb. z. a n.*)

(Rozh. zo 4. marca 1938, R III 822/37.)

S ú d p r v e j s t o l i c e povolil uhradzovaciú exekúciu proti mestu B. medzi iným zabavením vkladu exekúta u poštovej sporiteľne v Prahe. R e k u r z n ý s ú d usnesenie súdu prvej stolice čiastočne zmenil a

*) Porovnaj: Úr. sb. č. 3610.